

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ШАБАЦ
Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије

**ПРИЛОЗИ ДОКУМЕНТАЦИЈИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ
СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА**

ЕКОНОМИЈА

Прилог 5.1 - Књига предмета

- **Напомена** – Књига предмета дата је као прилог 8.2. и на сајту Одсека (www.vmppts.edu.rs)
- У овом прилогу, Књига предмета дата је за студијски програм Економија.

ШАБАЦ, 2020.

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ШАБАЦ
Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије

КЊИГА ПРЕДМЕТА

Студијски програм

ЕКОНОМИЈА

ШАБАЦ, 2020.

<i>Р.б.</i>	<i>НАЗИВ ПРЕДМЕТА</i>	<i>ФОНД</i>	<i>ЕСПБ</i>	<i>Статус</i>
1.	Економија	3+2+0	7	об
2.	Менаџмент	3+2+0	7	об
3.	Пословна математика	3+2+0	8	об
4.	Основи рачуноводства	2+2+0	6	об
5.	Енглески језик 1	4+0+0	4	об
6.	Маркетинг	3+2+0	7	об
7.	Основи информационе технологије	3+2+0	7	об
8.	Јавне финансије	3+2+0	7	об
9.	Статистика	3+2+0	7	об
10.	Пословна етика и комуникација	2+2+0	6	об
11.	Пословна економика	3+2+0	7	об
12.	Базе података	3+2+0	7	об
13.	Познавање производа	3+2+0	8	об
14.	Енглески језик 2	4+0+0	4	об
15.	Пословно окружење	2+2+0	6	об
16.	Пословне финансије	3+3+0	7	об
17.	Пословно право	2+2+0	5	об
18.	Осигурање	3+3+0	7	изб
19.	Предузетништво	3+3+0	7	изб
20.	Стручна пракса ЕКН 1		3	об
21.	Пословни план	3+3+0	7	об
22.	Банкарство	2+2+0	5	об
23.	Информациони системи	3+3+0	7	изб
24.	Менаџмент пројеката	3+3+0	7	изб
25.	Електронско пословање	3+3+0	7	изб
26.	Ревизија и контрола пословања	3+3+0	7	изб
27.	Стратегијски менаџмент	3+2+0	7	об
28.	Понашање потрошача	2+2+0	5	об
29.	Царинско и девизно пословање	2+2+0	4	изб
30.	Заштита потрошача	2+2+0	4	изб
31.	Менаџмент људских ресурса	3+3+0	7	изб
32.	Основи заштите животне средине	3+3+0	7	изб
33.	Стручна пракса ЕКН 2		3	об
34.	Предмет завршног рада		4	изб
35.	Завршни рад		4	об

Студијски програми: Економија, Гастрономија			
Назив предмета: ЕКОНОМИЈА			
Наставник: др Зоран О. Јокић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање студената са основним економским категоријама и законитостима, стицање општег економског знања која ће уз касније стицање применљивог стручног знања омогућити доношење адекватних пословних одлука, оспособљеност за успешно праћење наставних једница која се изучавају на другим економским предметима током студија.			
Исход предмета Након успешно савладаног градива, студент ће бити оспособљен да протумачи токове економских интеракција који се одвијају на релацији предузећа, државе и спољног окружења. Схватити и разумети како и на који начин делују законитости понуде и тражње. Како се може максимизирати добит у различитим пословним окружењима. Доношење пословних одлука у погледу производње у кратком и дугом временском периоду. Сазнање обележја природе појединих врста трошкова производног предузећа. Спознаја формирања одређеног нивоа тражње и понуде. Какав је утицај привредног раста у односу на штедњу, инвестиције и финансијски систем. Утврђивање нивоа незапослености, утицаја монетарне политике на БДП, инфлацију, раст и друге макроекономске индикаторе. Концептуалне поставке монетарне теорије. Последице отворене и затворене привреде. Откривање могућих утицаја макроекономских агрегата на стање економије и пословну активност предузећа. Утицај фискалне активности државе на стопу привредног раста.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у микроекономију. Анализа понуде и тражње. Еластичност понуде и тражње. Максимизирање добити. Минимизирање трошкова. Врсте трошкова производног предузећа. Утицај фискалне политике на пословање предузећа. Типови и структура тржишта. Макроекономски агрегати (друштвени рачуни). Макроекономија отворене привреде (платни биланс, девизни курсеви, тржиште добара у отвореној привреди). Агрегатна понуда и агрегатна тражња. Потрошња, штедња, инвестиције у националној економији. Незапосленост и инфлација. Привредни раст и развој. Економске функције државе. <i>Практична настава</i> Презентација семинарских радова и дискусија о њима, гостујући предавачи и истакнути стручњаци из привредне праксе, стручна посета успешним компанијама, сајмовима.			
Литература: 1. Манкју Н. Г.: Принципи економије, Економски факултет, Београд, 2008. 2. Варијан Х.Р.: Микроекономија, Економски факултет, Београд, 2010. 3. Б. Церовић, Б. Медојевић, Основи класичне политичке економије, Економски факултет, Београд 4. 3. Јокић, Микроекономија, Академија струковних студија Шабац, 2020.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и интерактивне аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
практична настава	5	усмени испт	35
семинарски рад	20		

Студијски програми: Економија, Гастрономија, Инжењерски менаџмент, Прехрамбена технологија			
Назив предмета: МЕНАЏМЕНТ			
Наставник: др Никола Ђ. Јанчев, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање знања о основама менаџмента као науке и професије и овладавање менаџерским вештинама који су неопходне свим стручњацима у свакодневном раду. Основа за изучавање других апликативно стручних предмета.			
Исход предмета Усвајањем знања из овог предмета студенти ће бити у стању да самостално обављају задатке управљања мањим групама и стекну основу за даља изучавања стручних предмета.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> УВОД У МЕНАЏМЕНТ: Појам и значај менаџмента. Теоријске поставке менаџмента. Менаџмент процеси (планирање, организовање, вођење и контролисање). Менаџмент и етика. Окружење и менаџмент. ФУНКЦИОНАЛНЕ ОБЛАСТИ МЕНАЏМЕНТА: Управљање производњом. Управљање финансијама. Управљање људским ресурсима. Управљање маркетингом. Управљање квалитетом. Стратешки менаџмент. Управљање пројектом. Управљање информацијама и информациони систем. <i>Практична настава</i> На аудиторним вежбама уз активно учествовање студената анализирају се многи примери из праксе.			
Литература 1. Стојнић, М.: Основи менаџмента, Заслон, Шабац, 2004. 2. Јовановић, П.: Менаџмент, теорија и пракса, ФОН, Београд, 1999.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и интерактивне аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
вежбе	5	усмени испит	35
семинарски рад	20		

Студијски програми: Економија			
Назив предмета: ПОСЛОВНА МАТЕМАТИКА			
Наставник: др Весна Р. Мишић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање потребних знања из математике, проширивање математичког образовања, развијање стваралачког мишљења и стварање основе за разумевање квантитативних односа међу појавама.			
Исход предмета На крају семестра студенти ће бити оспособљени да решавају сложеније математичке проблеме везане за примену савремених математичких метода у областима пословног менаџмента, финансија, банкарства и другим гранама пословне економије.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> РЕАЛНИ И КОМПЛЕКСНИ БРОЈЕВИ. Скупови N, Y, Q, I, R ; математичка индукција; биномна формула; скуп комплексних бројева Z . Операције са комплексним бројевима у алгебарском и тригонометријском облику. МАТРИЦЕ И ДЕТЕРМИНАНТЕ. Матрице и операције са њима; детерминанте и њихова основна својства; инверзна матрица, ранг матрице; решавање система линеарних једначина. НИЗОВИ И ФУНКЦИЈЕ. Низови и њихове основне особине; гранична вредност функције и операције са њима; непрекидност функције. ДИФЕРЕНЦИЈАЛНИ РАЧУН. Извод функције и геометријско тумачење; изводи основних елементарних функција, таблица извода; диференцијал функције; изводи и диференцијали вишег реда. ОСНОВНЕ ТЕОРЕМЕ ДИФЕРЕНЦИЈАЛНОГ РАЧУНА. Ролова, Лагранжова, Кошијева теорема, Лопиталово правило; Тејлорова и Маклоренова формула; испитивање својства функције помоћу извода; асимптоте; цртање графика функција. ИНТЕГРАЛ. Неодређени интеграл; одређени интеграл. <i>Практична настава</i> На часовима вежби се на примерима илуструје, разрађује и продубљује наставни садржај изложен на предавањима са посебним освртом на примене математичких метода у одређивању екстремних и оптималних вредности. Уз помоћ литературе се обрађују теме са предавања и задаци за вежбање.			
Литература 1. Мишић В., Математика (скрипта) Добој, 2018. 2. Мишић В., мр Р. Мишић, Математика 1 Добој, 2016. 3. Мишић В., Математика испитни задаци, Добој, 2019. 4. Малешевић Ј. В., Виша математика 1, Београд, 1996.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе Предавања, рачунске и рачунарске вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	25
практична настава	10	усмени испит	25
колоквијум	30		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: ОСНОВИ РАЧУНОВОДСТВА			
Наставник: др Мирослава Б. Петревска, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање неопходних теоријских знања, техника и вештина које омогућавају разумевање и вођење рачуноводствене евиденције. Стицање основних теоријских знања о систему двојног књиговодства, упознавање рачуноводствене документације и контног оквира, начина израде основних рачуноводствених-финансијских извештаја као информационе основе за пословно одлучивање.			
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени за практичну и оперативну примену теоријских знања. Стећи ће основна знања о значају рачуноводства у савременом пословању, с освртом на улогу рачуноводствених података у поступку сачињавања финансијских извештаја и доношења пословних одлука. Биће оспособљени да идентификују основне механизме рачуноводственог евидентирања, да самостално књиже пословне промене, израчунавају финансијски резултат, саставе финансијске извештаје на основу евидентираних трансакција.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у рачуноводство и инструменти хармонизације рачуноводства; карактеристике система двојног књиговодства, његови инструменти, инвентар, биланс стања, биланс успеха, пословни догађаји и њихов утицај на стања билансних позиција, књиговодствени рачун као метод за праћење промена стања билансних позиција; хронолошка и систематска евиденција, рачуноводствена документација, контни оквир и грешке у рачуноводству; књиговодствено обухватање сталне имовине; књиговодствено обухватање материјала; прибављање финансијских средстава, потраживања и измирење обавеза; евиденција прихода и расхода; предзакључна књижења и пословни резултат; савремени аспекти рачуноводства, глобализација и хармонизација регулативе у свету, карактеристике финансијског извештавања у земљама ЕУ. <i>Практична настава</i> Обухвата израду основних задатака из области књижења пословних промена. Састављање биланса; развијање биланса кроз конта; правила хронолошке и систематске евиденције; књижење пословних промена кроз дневник и главну књигу; креирање закључног листа и финансијских извештаја на крају периода.			
Литература 1. Вукасовић, Д., Петревска, М., Петревска, И. (2015). Основи рачуноводства, Београд. 2. Дмитривић, Љ., Петкович, Ђ., Јакшић, Д. (2014). Рачуноводство, Економски факултет Суботица. 3. Дмитривић, Љ., Петкович, Ђ., Јакшић, Д., Милутиновић, С. (2014). Рачуноводство практикум, Економски факултет Суботица.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, аудиторне вежбе, дискусије уз активно учешће студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
колоквијуми (2x20)	40	писмени испит	35
активност у току предавања	5		
активност на вежбама	5		
семинарски рад	15		

Студијски програми: Заштита животне средине, Информационе технологије, Инжењерски менаџмент, Гастрономија, Здравствена нега, Економија, Фармација, Прехрамбена технологија			
Назив предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 1			
Наставник: Ана М. Матић, наставник страног језика			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Изучавање енглеског језика у циљу оспособљавања студената за усмено и писано комуницирање.			
Исход предмета По завршеном предмету студенти ће стећи знања и способности за коришћење енглеског језика као међународног језика, у циљу активног праћења, учешћа и коришћења најновијих научних достигнућа. Самосталност у усменом и писаном комуницирању у свакодневним ситуацијама.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Лексичка, семантичка, синтаксичка, фонолошка и граматичка анализа. Основни граматички садржаји (чланови, именице, придеви, заменице, глаголска времена, модални глаголи, императив, прилози, бројеви). Виши степен граматичких садржаја (пасив, кондиционал, директан и индиректан говор, слагање времена, герунд, партиципи, инфинитив). <i>Практична настава</i> Тематски садржаји везани за конкретне, свакодневне ситуације из области студијских програма. Граматичке и лексичке вежбе. Теме за дискусију For & Against.			
Литература 1. Tomić M., Matić A.: The English Language I & II, VMPTŠ, Šabac, 2016. 2. Томић, М.: Енглески језик; - скрипте, BTCC, Шабац, 2011. 3. John & Liz Soars: Pre-Intermediate and Intermediate Student’s Book New Headway English Course, Oxford University Press, 2003. 4. Поповић, Ј., Мирић, В.: Граматика Енглеског језика са вежбањима, Завет, Београд, 2008 5. Benson, M.: Енглеско-српски речник, Просвета, Београд, 1978.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 60	Практична настава: 0
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, интерактивне аудиторне вежбе на којима се, уз активно усмено и писано учешће студената, утврђује градиво са предавања и уводе тематски садржаји карактеристични за студијске програме.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	20
практична настава	10	усмени испит	25
тестови	10		
семинарски рад	20		

Студијски програми: Економија, Гастрономија			
Назив предмета: МАРКЕТИНГ			
Наставник: др Небојша М. Матић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање студената са облицима тржишта, њиховим функционисањем, елементима тржишта и понашањем потрошача.			
Исход предмета Студенти ће стећи знања и вештине потребне за поступно изношење проблема, логичну конструкцију, адекватну класификацију и примену конкретних метода и модела у маркетингу.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> ПРЕДУЗЕЋЕ И ОКРУЖЕЊЕ: Тржиште као полазиште за примену маркетинг концепције, историјски развој тржишта, тржишне везе, елементи тржишта и уређење тржишта. Анализа окружења, тржишне структуре, узајамни односи између предузећа и тржишта, маркетинг, развој концепције маркетинга, концепт квалитета у маркетингу, нови приступ концепцији маркетинга, маркетинг у 21. веку, управљање маркетингом, маркетинг информациони систем и одлучивање, маркетинг микс, основна обележја производа, дизајн, услуге у вези са производом, микс цена, политика и стратегија одређивања цена, калкулација, микс дистрибуције. ПЛАНИРАЊЕ, ОРГАНИЗОВАЊЕ И КОНТРОЛА: Планирање маркетинга, задаци маркетинга, маркетинг стратегија, организовање маркетинга, организациони аспекти маркетинга, контрола маркетинг активности, врсте маркетинг контроле, међународни маркетинг, дефиниција међународног маркетинга, концепција међународног маркетинга, планирање стратегије производа за извоз, дистрибуција у међународном маркетингу, комуникација и промоција у међународном маркетингу, истраживање за потребе међународне комуникације и промоције. <i>Практична настава</i> Студенти активно учествују у анализи, дефинисању проблема и креирању маркетинг стратегија и активности. У кабинетима за информатику решавају студије случаја и симулирају маркетинг вештине.			
Литература 1. Матић Н., Маркетинг, ВМПТШ - Шабац, 2019. 2. Кнежевић Р., Маркетинг, Београдска пословна школа, Београд, 2006. 3. Филиповић, В., Маркетинг и тржиште, ФОН, Београд, 2018. 4. Маричић Б., Основи маркетинга, Економски Факултет, Београд, 2018.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, симулацију модела, демонстрационе примере и вежбе уз активно учествовање студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	25
практична настава	10	усмени испит	25
семинарски рад	30		

Студијски програми: Информационе технологије, Инжењерски менаџмент, Заштита животне средине, Гастрономија, Економија, Прехрамбена технологија			
Назив предмета: ОСНОВИ ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ			
Наставник: др Петар С. Павловић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање основних и напредних знања о рачунарима, рачунарском хардверу, софтверу и рачунарским мрежама неопходних за успешно изучавање других инжењерских предмета.			
Исход предмета Студент ће стећи основна знања о рачунарима, рачунарском хардверу, оперативним системима и апликативном софтверу.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод. Бројни системи и кодови. Историја рачунарства. Информације и подаци. Хардвер. Софтвер. Организација података. Организација датотека. Увод у базе података. Рачунарске мреже. Интернет. Заштита података. Комуникационе технологије. Перспективе развоја и примене информационих технологија. Увод у архитектуру рачунара. <i>Практична настава</i> Организована је у рачунарској сали и заснована је на активном раду студената на упознавању са: основама комуницирања са рачунаром; Windows радним окружењем; обради текста - Word; раду са радним табелама – Excel и изради PowerPoint презентације.			
Литература 1. Основи информационе технологије, материјал са предавања у електронској форми 2. Excel 2016 корак по корак, СЕТ 2016. 3. Симић Д., “Основе информационо комуникационих технологија”, уџбеник, друго издање, ФОН, Београд, 2011. 4. Обрадовић Д.: Основи рачунарства, Стилос, Нови Сад, 2006. 5. Перић Д.: Основи информационе технологије, Дигитал Дизајн, Смедеревска Паланка, 2009.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, аудиторне и лабораторијске вежбе, уз активно учешће студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
ативност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	10	усмени испит	30
семинарски рад	20		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ			
Наставник: др Зоран О. Јокић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Основни циљ предмета је превасходно упознавање студената са економским последицама фискалне политике. Механизми и инструменти који се примењују у јавним финансијама неоспорно имају за циљ с једне стране привредну стабилност, а с друге обезбеђење неопходних прихода за државу. Имајући у виду несавршеност тржишног механизма потребно је објаснити неопходност и оправданост предузетих активности фискалне власти уз константно сагледавање два принципа ефикасности и праведности.			
Исход предмета У односу на представљене циљеве и садржај предмета, резултат представља стицање основних знања студента у решавању проблема као што су екстерни ефекти, јавна добра, асиметричне информације, морални хазард, неопходност постојања монопола. Такође, студенти добијају знање у погледу значаја здравственог и пензијског осигурања у смислу њиховог утицаја на штедњу и инвестиције, такође и спознаје о постојању неопходних предуслова (актуарски правичне премије) за раст недовољно развијених тржишта. Знања везана за увођење директних и индиректних пореза неопходи су како би студент схватио оправданост увођења пореза у смислу њихове оптималности (ефикасности и правичности). Знање студената из области социјалне политике неопходно је како би разумели цивилизацијску неопходност у погледу патернализма, егалитаризма, постојања јавних добара уз елиминисање негативних екстерналија као потребних претпоставки у разумевању прогресије и регресије друштва. И на крају јавне финансије, студенту, дају добро основу за разумевање утицаја ПДВ, опорезивање капитала и дохотка као и утицај буџетског резултата на постизање одређеног нивоа благостања друштва.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Неопходност мешања државе у привредна кретања. Разменска ефикасност, трошковна ефикасност, производна ефикасност. Јавна добра. Екстерни ефекти. Образовање. Здравствено осигурање. Пензијско осигурање. Прерасподела дохотка. Опорезивање и расподела дохотка. Опорезивање и ефикасност. Ефикасно и правично опорезивање. Порез на доходак грађана. Порез на добит предузећа. Порез на потрошњу. Финасирање дефицита. <i>Практична настава</i> На часовима аудиторних вежби аналитично се разматрају теме са програма предавања уз решавање задатака и давање одговора на дефинисана питања. Поред тога студенти излажу своје семинарске радове.			
Литература 1. Росен С. Х., Гејер Т.: Јавне финансије, Економски факултет Београд, 2011. 2. Радичић М., Раичевић Б., Јавне финансије – теорија и пракса, Економски факултет, Суботица, 2011. 3. Стиглиц Ц.: Економија јавног сектора, Економски факултет, Београд 2004. 4. Ивковић А.: <i>Монетарне финансије</i> , Економски факултет, Београд 2009. 5. Ристић Ж., <i>Фискална стратегија</i> , Економски факултет, Београд, 2008.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, симулацију модела, демонстрационе примере и вежбе уз активно учествовање студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
практична настава	5	усмени испит	35
семинарски рад	20		

Студијски програми: Економија			
Назив предмета: СТАТИСТИКА			
Наставник: др Весна Р. Мишић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Циљ је упознавање студената са основним методама статистичке анализе и применом тих метода. Градиво је постављено да студенти сагледају и схвате логику статистичког начина размишљања, да знају да одаберу одговарајуће статистичке методе, израде статистичку анализу. На крају сва стечена знања студенти могу да уклопе у статистичко закључивање.			
Исход предмета Након завршетка овог предмета, студент стиче знања да: дефинише и објасни однос између статистике и других пословних подручја; Користи технике или процедуре које су неопходне за манипулисање и примењивање концепата; Примени оно што је научено за решавање практичних проблема у пословним и економским подручјима, кроз развој, евалуацију и селекцију алтернативних статистичких техника.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дескриптивна анализа; Статистичко посматрање; Статистичке серије; Статистичка анализа; Емпиријски распореди френквенција; Средње вредности; Мере варијације; Мере облика распореда; Случајне променљиве; Теоријски распореди вероватноћа; Апроксимације емпиријских распореда теоријским распоредима; Метод узорка; Оцене основног скупа на основу узорка; Параметарски статистички тестови; Непараметарски статистички тестови; Статистичке таблице. <i>Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад</i> Објашњавање нејасних теоријских делова материје кроз дискусију са студентима. Израда и увежбавање задатака, како у мањим групама, тако и појединачно, увежбавање коришћења савремених статистичких пакета.			
Литература 1. Мишић В., Статистика, Добој, 2018. 2. Меркле М., Вјероватноћа и статистика, Београд, 2002. 3. Стојковић Х. М., Статистика кроз примере, Бечеј, 2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и вежбе, према наведеној структури предмета, уз упознавање са одговарајућим модерним статистичким пакетима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	25
вежбе	10	усмени испит	25
семинарски рад	30		

Студијски програми: Економија, Гастрономија, Инжењерски менаџмент, Информационе технологије			
Назив предмета: ПОСЛОВНА ЕТИКА И КОМУНИКАЦИЈА			
Наставник: др Зоран О. Јокић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање студената са етичким и моралним вредностима, као и комуникацијским вештинама неопходних за максимизирање циљне функције предузећа уз придржавања друштвене одговорности приликом доношења пословних одлука. Поред стицања уско специјализованих знања неопходно је стицање и општих знања, како би се адекватно формирао систем вредности појединца, који је веома важан за развој појединца.			
Исход предмета Студент стиче основна знања о етичким и моралним вредностима током филогенетског и онтогенетског развоја људске цивилизације. Упознаће се са структуром личности појединца уважавајући различите психолошке школе и на тај начин спознати неопходна правила за делотворну комуникацију. Такође, студенти кроз упознавање са врстама комуникације, уче ефикасан начин пословног разговора тако што стичу знања у вези емоционалне писмености, теорије игара, врсте клијената, професионалног сагоревања и стреса, као и неопходности тимског рада.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Морал. Порекло морала. Етика. Западна филозофска етика. Модерна етика. Психологија личности. Комуниколошки појмови. Вербална комуникација. Димензије невербалне комуникације. Позитивне емоције. Непријатне емоције. Конфликти. Механизми одбране психе. Стрес. Комуникација у тиму. Врсте вођа. Врсте чланова тима. Игре моћи. Деструктивне игре. Недеструктивне игре. Врсте клијената. <i>Практична настава</i> На часовима аудиторних вежби детаљно се разматрају поједине теме са програма предавања и студенти излажу своје семинарске радове.			
Литература 1. Рађеновић Б., Родић Н., Рађеновић М.: Комуникологија, Висока технолошка школа струковних студија, Шабац, 2010. 2. Јокић З., Јевтић Ј.: Етика и комуникација-скрипта, Висока медицинска и пословно-технолошка школа струковних студија Шабац, 2017. 3. Рот, Н.: Психологија личности. Завод за уџбенике, Београд, 2010. 4. Рот, Н.: Општа психологија. Завод за уџбенике, Београд, 2016. 5. Табс, С.: Комуникација – Принципи и контексти, Клио Београд, 2013. 6. Сингер, П.: Увод у етику. Издавачка књижарница, Сремски Карловци-Нови Сад, 2004. 7. Мандић, Т.: Комуникологија, Клио, Београд, 2003.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, интерактивне аудиторне вежбе уз активно учешће студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
практична настава	5	усмени испит	35
колоквијуми	20		

Студијски програми: Инжењерски менаџмент; Заштита животне средине; Информационе технологије; Фармација; Економија; Гастрономија; Прехрамбена технологија			
Назив предмета: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИКА			
Наставник: др Небојша М. Матић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан/Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање основних теоријских и практичних знања о пословању савременог предузећа у условима динамичког пословног окружења.			
Исход предмета Студент ће стећи основна знања о релевантним економским величинама, карактеристикама савременог предузећа, основним економским принципима и функцијама предузећа. Стицање вештина мерења и описа основних економских показатеља успешности предузећа.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> ОСНОВНИ ЕКОНОМСКИ ПОЈМОВИ: Увод, предмет и циљ изучавања пословне економике. Повезаност пословне економике са другим дисциплинама. Репродукција. ПОЈАМ ПРЕДУЗЕЋА, ЦИЉЕВИ И ЕЛЕМЕНТИ. Врсте предузећа: друштва лица и друштва капитала. Имовина предузећа: пословна и ванпословна средства. Основна средства: амортизација. Обртна средства: оптимизација величине и структуре залиха. Извори средстава предузећа: сопствена и позајмљена средства. Укупни расходи предузећа: трошкови, калкулације цене коштања. Укупни приход предузећа: добит и губитак, расподела добити. Инвестиције. Ефикасност пословања предузећа: продуктивност, економичност и рентабилност. Информациони систем предузећа као основа за праћење и контролу ефикасности. ФУНКЦИЈЕ ПРЕДУЗЕЋА. Вертикална и хоризонтална подела функција. Стратегија развоја предузећа. <i>Практична настава</i> У првом циклусу изводе се рачунске вежбе из: амортизације основних средстава, оптимизације залиха обртних средстава, калкулације цене коштања производа, обрачун укупног прихода предузећа, добити и расподеле добити. Израда елементарних показатеља ефикасности предузећа: продуктивности, економичности и рентабилности.			
Литература 1. Матић Н., Пословна економика, скрипта ВМПТШ - Шабац, 2020. 2. Пауновић Б.: Економика предузећа (предузеће, окружење и улагања), Центар за издавачку делатност Економског факултета у Београду, издање Београд, 2018. 3. Симић Антонијевић, Д.: Економика и организација предузећа, ВТШ Шабац, 2014. 4. Кисић С., Перовић-Јовановић М., Економика предузећа принципи и примена, БПШ Београд, 2018. 5. Петровић М., Кисић, С.: Економика предузећа, Савремена администрација, Београд, 2019.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
активност на вежбама	5		
семинарски рад	20		
колоквијум	35		

Студијски програми: Информационе технологије, Економија, Инжењерски менаџмент			
Назив предмета: БАЗЕ ПОДАТАКА			
Наставник: др Благодар Р. Ловчевић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање основних знања о физичкој и логичкој организацији база података, системима за управљање базама података и њиховом одржавању.			
Исход предмета Студент ће стећи основна знања за самостално креирање, ажурирање и одржавање базе података.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> ТИПОВИ БАЗА ПОДАТАКА: Основни појмови (податак, ентитет, атрибут, домен, логички запис, датотека, скупови датотека, базе података). Модели података (хијерархијски модел, мрежни модел, релациони модел, објектно оријентисани модел). УПРАВЉАЊЕ БАЗАМА ПОДАТАКА: Карактеристике система за управљање базама података (DB2, ORACLE, SQL Сервер, MySQL, ACCESS). Креирање база података. Манипулација подацима (унос података, издвајање података помоћу упита, ажурирање). ОДРЖАВАЊЕ БАЗА ПОДАТАКА: Перформансе база података (брзина приступа, вишekorиснички рад са истим подацима). Безбедност база података (контрола приступа, овлашћења). Рестаурација конзистентног стања. <i>Практична настава</i> Организована је у рачунарским кабинетима и заснована је на активном појединачном и групном раду студената на креирању, ажурирању и одржавању базе података. Употреба једног програмског пакета према могућностима.			
Литература 1. Б. Ловчевић, <i>Базе података</i> , Висока медицинска и пословно-технолошка школа струковних студија, Шабац, 2019; 2. Б. Ловчевић, <i>Базе података и информациони системи-практикум вежби</i> , Висока медицинска и пословно-технолошка школа струковних студија, Шабац, 2015; 3. Butsher, A: MySQL, Компјутер библиотека, Чачак, 2007. 4. П. Могин, И. Луковић, М. Говедарица: Принципи пројектовања база података, ФТН, Нови Сад, 2004.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања, аудиторне вежбе и лабораторијске вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	25
практична настава	10	усмени испт	25
семинарски рад	30		

Студијски програми: Инжењерски менаџмент, Економија			
Назив предмета: ПОЗНАВАЊЕ ПРОИЗВОДА			
Наставник: др Љубица У. Мијић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање студената са проблематиком познавања својства, квалитета и карактеристика разних производа, њихове производње и примене. Кроз реализацију наставног садржаја студентима се пружају теоријска и стручна знања из области познавања производа што доприноси њиховом оспособљавању за рад у привреди непосредно по дипломирању.			
Исход предмета По завршетку овог предмета студенти ће бити у стању да примене стечена знања и овладаће вештинама неопходним за инжењерско познавање производа: начин добијања, употребе и коришћења. Овладаће методама креативног мишљења, иновативног приступа управљању и развоју портфолиа производа и услуга и брендирања.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и класификација производа. Квалитет производа. Транспозиције производа. Сировине. Производи органске хемијске индустрије. Производи неорганске хемијске индустрије. Производи металургије. Прехрамбени производи. Тржиште производа. Анализа окружења, узајамни односи између производа и тржишта. Маркетинг производа. Основна обележја производа, дизајн, улоге у вези са производом, микс цена, политика и стратегија одређивања цена, калкулација, микс дистрибуције. Портфолио производа. Брендирање производа. <i>Практична настава</i> У оквиру аудиторних вежби обавља се дискусија, презентација узорака производа и пратећих елемената у циљу бољег разумевања програма предавања. Организују се посете одабраним компанијама како би се студенти упознали са фазама производње, прераде и дистрибуције.			
Литература 1. Ушчумљић, Д. , Јовановић, С., Миловановић, Р.: Комерцијално познавање робе, Економски факултет, Београд, 2009. 2. Јанчетовић, М. Комерцијално познавање робе, БПШ, Београд, 2006. 3. Влаховић, М. Познавање робе, ВПШ, Нови Сад. 2002. 4. Стојадиновић, С. Познавање материјала, Београд, 2001.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања, презентације, тимски рад у припреми и извођењу активности.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	колоквијуми	2x10
вежбе	10	усмени испит	50
семинарски рад	15		

Студијски програми: Заштита животне средине; Информационе технологије; Инжењерски менаџмент; Гастрономија; Здравствена нега; Економија; Фармација, Прехрамбена технологија			
Назив предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 2			
Наставник: Ана М. Матић, наставник страног језика			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Положен испит из Енглеског језика 1			
Циљ предмета Развијање и усавршавање читања, говора, разумевања и писања у оквирима пословне комуникације. Коришћење језика у циљу активног праћења и учешћа како у свакодневним ситуацијама тако и у пословним контактима. Коришћење језика ради праћења развоја науке у свету.			
Исход предмета Студенти ће стећи знања и способности за коришћење енглеског језика, као међународног језика, ради учешћа и коришћења најновијих научних достигнућа. Самосталност у усменом и писаном комуницирању, како у свакодневним ситуацијама, тако и у пословним контактима и пословној кореспонденцији.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Правила писања мејла, коришћење савремених технологија у сврху пословне комуникације, вршења различитих врста резервација, рекламација, писања понуда и наруџбина, пријава за посао, писање биографије. Коришћење друштвених мрежа у комуникацији. Разговор на различите савремене теме из области модерних технологија, исхране, здравља, животне средине, новца, друштвених мрежа, интернета. <i>Практична настава</i> Усмена и писана комуникација, усмена пословна и писана пословна комуникација, као и сви други облици пословног језика (Пословна писма, наруџбине, преговори, уговори, плаћање, испорука, пријаве за посао, CV). Дискусије на теме невербалне комуникације, различитих видова комуникације, модерних технологија, здравља, новца, исхране, животне средине. Развијање комуникацијских вештина кроз симулације разговора за посао. Развијање вештина говора и разумевања кроз дискусије.			
Литература 1. Tomić M., Matic A.: The English Language I & II, VMPTŠ, Šabac, 2016. 2. Рејчел Армитаж-Амато: Пословна кореспонденција PONS, Klett doo, Beograd 2006. 3. Митић Г.: Business Correspondence, Dictionary of Business Terms, Факултет Организационих Наука, Београд 2003. 4. Kerzner, H.,: Project Management, John Willz & Sons, 2000 5. Gartside L., Model Business Letters, Pitman, London, 1992 6. Ланда, М.: Привредно-пословни речник, Грмеч, Привредни преглед, 2001.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 60	Практична настава: 0
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз комбиновану интерактивну методу, уз активно усмено и писано учешће студената и практичну примену знања на темама које се обрађују.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	20
практична настава	10	усмени испт	25
тестови	10		
семинарски рад	20		

Студијски програми: Економија, Информационе технологије			
Назив предмета: ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ			
Наставник: др Зоран О. Јокић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Изучавање утицаја интерактивних активности државе, приватних и јавних предузећа као и наднационалних институција на ниво благостања друштва.			
Исход предмета Студенти ће стећи основна знања о савременом пословном окружењу, кроз спознају савремених привредних тенденција како у националном тако и у глобалном привредном кретању. Разумевањем привредних токова као и њихових последица имаће за резултат прилагођавање пословања предузећа најновијим привредним трендовима, а све у циљу максимизирања циљне функције предузећа.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Држава. Демократија. Управљање перформансама предузећа. Мешовита привреда. Фискални систем. Пословно окружење предузећа. Тржиште и држава. Управљање предузећем у кризним ситуацијама. Предузеће, законодавни и политички процеси. Интересне групе. Лобирање. Процес државне регулације. Развој државне регулације. Предузеће и запослени. Предузеће и потрошачи. Одговорност предузећа за производе и услуге. Права интелектуалне својине. Глобално пословно окружење. Промена односа у глобалном пословном окружењу. Транснационалне компаније и директне стране инвестиције. Држава и међународно пословање. Конкурентске политике и стратегије. Наднационалне економске институције. <i>Практична настава</i> На часовима вежби детаљно се разматрају поједине теме са предавања и студенти излажу своје семинарске радове. У оквиру часова вежби организују се посете одабраним предузећима ради упознавања са њиховим програмима развоја нових производа.			
Литература 1. Ђурић-Кузмановић, Т.: Пословно окружење, Алфа, Нови Сад, 2008. 2. Јокић, З.:Пословно окружење (скрипта), Висока технолошка школа струковних студија Шабац, 2016 3. Фридман М.: Слобода избора, Глобал, Нови Сад, 1996. 4. Стиглиц Џ.: Успјех глобализације, Алгоритам, Загреб, 2009. 5. Кругман П.: Савјест либерала, Алгоритам, Загреб, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
вежбе	5	усмени испит	35
семинарски рад	20		

Студијски програм: Економија, Гастрономија			
Назив предмета: ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ			
Наставник: др Зоран О. Јокић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан/изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање са значајем ефикасног управљања ограничених ресурса предузећа. Постављање адекватног финансијског управљања у предузећу заснованог на обележијима интегративности, веродостојности, валидности и делотворности. Детаљна анализа билансних позиција како биланса стања тако и биланса успеха. Овладавање примењеним и теоријско – аналитичким знањима у вези финансијске анализе. Разумевање информација из финансијских извештаја и евиденција ради квалитетнијег доношења пословних одлука.			
Исход предмета Студент ће стећи примењена и теоријско – аналитичка знања из области финансијског управљања. Стећи ће знања и практичне вештине из области финансијских извештаја, основних показатеља финансијске анализе, ризика пословног окружења, анализе новчаних токова, анализе основних и обртних средстава, анализирања дугорочних и краткорочних извора финансирања и оцене инвестиционих пројеката.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Вертикална, хоризонтална и графичка анализа биланса. Показатељи ликвидности, пословне активности, дуга, рентабилности и власништва. Пословни левериџ. Финансијски левериџ. Укупни левериџ. Новчани ток из пословне, инвестиционе и финансијске активности. Анализирање новчаних токова. План токова готовине. Финансирање обртних средстава. Потраживања од купаца. Управљање залихама. Сопствени и позајмљени капитал предузећа. Формирање каматне стопе финансијских средстава. Цена капитала. Статичке методе оцене инвестиционих пројеката. Динамичке оцене инвестиционих пројеката. <i>Практична настава</i> Примери финансијских система и финансијских инструмента. Књиговодствено обухватање финансијских средстава. На вежбама се анализирају случајеви из праксе, као и семинарски радови студената.			
Литература 1. Иванишевић М.: Пословне финансије, Економски факултет, Београд, 2012. 2. Јокић, З.: Пословне финансије (скрипта), Висока технолошке школе струковних студија, Шабац, 2016. 3. Малинић Д., Милићевић В., Стевановић Н.: Управљачко рачуноводство Економски факултет, Београд, 2013. 4. Секулић В., Крстић Б.: Управљање перформансама предузећа, Економски факултет, Ниш, 2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 45	
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, дискусије и практичне вежбе, које обухватају решавање задатака из области пословних финансија.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
вежбе	5	усмени испт	35
семинарски рад	20		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: ПОСЛОВНО ПРАВО			
Наставник: др Слободан З. Ненадовић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Циљ предмета је упознавање студената са основним појмовима, институтима и правилима у области грађанског, стварног, облигационог, а посебно права привредних друштава, уговорног трговинског права, права хартија од вредности и интелектуалне својине. Такође и њихово оспособљавање за пуно и оптимално учешће у конкретној пословној комуникацији и реалном привредном животу.			
Исход предмета Након успешно савладаног градива студенти ће моћи да: разликују посебне форме привредних друштава, најважнијих пословних уговора, хартија од вредности и права интелектуалне својине; користе најважније уговоре привредног права у реалном привредном окружењу; одреде различите облике управљања и одговорности за обавезе у привредним субјектима; установе оптималне форме обезбеђења потраживања код конкретних правних послова; објасне пословне могућности коришћења хартија од вредности и потребу заштите права интелектуалне својине.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Субјекти права, појам и карактеристије. Приватна својина и друга стварна права. Појам, закључење и обезбеђење уговора. Најважнији уговор пословног промета. Предузетник. Привредна друштва. Финансијске организације. Повезана привредна друштва. Стечај и ликвидација. Хартије од вредности. Права интелектуалне својине и право конкуренције. <i>Практична настава</i> Закључење уговора о продаји. Оснивање различитих форми привредних друштава. Практични примери коришћења хартија од вредности. Практични примери коришћења средстава обезбеђења потраживања.			
Литература 1. Ненадовић С, Основи пословног права, ВИПОС, Ваљево 2013; 2. Спировић-Јовановић Л., Дабић Љ., Трговинско право (пословно право), Економски факултет Београд, 2011. 3. Васиљевић М, Водич за примену Закона о привредним друштвима, Београд 2011; 4. Марковић С, Поповић Д, Право интелектуалне својине, Београд 2013; 5. Беговић Б, Павић В, Увод у право конкуренције, Београд 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, колоквијуми, консултације, рад у малим групама студената, презентације, интерактивна дискусија у вези са презентацијама и практичним примерима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	50
активност на вежбама	5		
колоквијум I	20		
колоквијум II	20		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: ОСИГУРАЊЕ			
Наставник: др Мирослава Б. Петровска, професор струковних студија			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Спознаја и обогаћивање знања и способности студената из подручја премије осигурања, ризика, осигурања случаја утемељеним на научним достигнућима и искуствима наше земље и развијених земаља света. На тај начин студенти се оспособљавају да се сналазе у актуелним проблемима осигурања савремених привреда.			
Исход предмета Студент ће након савладаног градива предвиђеног планом и програмом овог предмета моћи да стекне комплетну слику о развијеним системима осигурања; препозна проблеме који су везани за осигуравајућа друштва и куће; креира адекватно домаће осигурање; процени ризике осигурања, и на крају стекне комплетна знања из области осигурања која ће моћи касније употребити и применити у пракси.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Развој осигурања, функције осигурања, елементи, начела осигурања. Уговор о осигурању. Процена ризика, висина премије, реосигурање, саосигурање. Облици оснивања, организација и престанак рада предузећа за осигурање. Врсте и подела осигурања. Поступци и фазе у обради штета. <i>Практична настава</i> На часовима вежби детаљно се разматрају поједине теме са предавања и студенти излажу своје семинарске радове. У оквиру часова вежби организују се посете одабраним осигуравајућим компанијама ради упознавања са њиховим програмима развоја нових производа, као и са алтернативним каналима продаје осигурања.			
Литература 1. Матић Н., Осигурање, скрипта ВМПТШ - Шабац, 2020. 2. Милорадић Ј., <i>Технологија осигурања</i>, Београд, 2010. 3. Милорадић Ј., <i>Економика осигурања</i>, Београд, 2019. 4. Милорадић Ј., <i>Осигурање</i>, Сремска Каменица, 2016. 5. Петровска М., Тоскано Б., Милошев Д., <i>Осигурање биљне производње</i>, Београд, 2010.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и интерактивне аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
активност на вежбама	5		
семинарски рад	20		
колоквијум	35		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: ПРЕДУЗЕТНИШТВО			
Наставник: др Бошко Ж. Војновић, професор струковних студија			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање знања о развоју теорије предузетништва. Двојачко разумевање улоге предузетника у савременом пословном окружењу - са једне стране са аспекта отпочињања сопственог бизниса, а са друге стране у функцији корпоративног предузетништва.			
Исход предмета Овладавање знањима у области предузетништва, оспособљеност студената за самостална истраживања и трагања за новим пословним подухватима, њихово валоризовање и одлучивање, као и управљање већ разрађеним пословима.			
Садржај предмета Теоријска настава Природа, карактеристике и понашање предузетника; Облици предузетништва; Природа и значај предузетништва; Улога предузетништва у економији и друштву; Предузетничке стратегије; Иновације и предузетништво; Предузетништво и мала предузећа; Креирање нових пословних подухвата; Бизнис план; Финансирање нових подухвата; Предузетништво и развој пословања; Развијање предузетништва у великим предузећима; Предузетничка оријентација у будућности. Практична настава Током вежби студенти анализирају студије случаја, дефинишу проблем и ангажују се на његовом решавању. Ради се на припреми, изради и одбрани семинарског рада.			
Литература 1. Суџук Д., Предузетништво, Висока пословна школа Ваљево, 2008. 2. Пауновић, Б., Предузетништво и управљање малим предузећем, Центар за издавачку делатност Економског факултета, Београд, 2012. 3. Сајферт, З., Тоћкало, Д., Предузетништво, Технички факултет „Михајло Пупин“, Зрењанин, 2010. 4. Авлијаш, Р., Авлијаш, Г., <i>Предузетништво</i> , Универзитет Сингидунум, Београд, 2013. 5. Стефановић В., Цвијановић Д., Војновић Б., Лавиринти менаџмента, Институт за економику пољопривреде, Београд, 2012. ISBN 978-86-6269-009-8; COBBIS.SR-ID192267788			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе: Настава се изводи аудиторним методама. Теоријска настава може се реализовати у power point презентацији.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току наставе	10	усмени испит	40
колоквијум-и	40		
семинарски рад	10		

Студијски програм: Економија	
Назив предмета: СТРУЧНА ПРАКСА ЕКН 1	
Наставник задужен за организацију стручне праксе: др Зоран О. Јокић, професор струковних студија	
Број ЕСПБ: 3	
Услов: Нема предуслова	
Циљ Програм стручне праксе конципиран је тако да се кроз реализацију програмских практичних задатака у конкретним пословним системима успешно оствари спој теоријског и практичног рада. Упознавање студената са организацијом у коме се обавља стручна пракса. Оспособљавање за рад у предузећу/установи кроз непосредну примену теоријских знања и вештина у радном процесу и повезивање усвојених теоријских знања са непосредним процесом. Развијање одговорности за самостални рад и смисла и склоности за рад у тиму, односно, организацији.	
Очекивани исходи Да студент, када положи испит, буде у стању стечена теоријска знања примењује у пракси; по запошљавању, лако и брзо укључи у радни процес; са лакоћом комуницира са другим запосленим; проактивно, самостално или у тиму, учествује у решавању економске проблематике; доноси самостално квалитетне одлуке.	
Садржај стручне праксе Студент у радно време долази у предузеће/установу и поштујући мере радне дисциплине, изводи предвиђене активности које су описане као циљ предмета. У току извођења стручне праксе студент се упознаје са организацијом предузећа у којој обавља праксу. Тематска подручја за увођење студената у програмске задатке и пројекте практичног карактера: 1. Примена управљања контроле и трошкова, 2. Примењена анализа финансијских извештаја, 3. Примењено финансијско пословање, 4. Примењено опорезивање, примењени порески поступак и примењене јавне финансије. Детаљно се упознаје са карактеристичном проблематиком из које потиче тема коју обрађује на стручној пракси; Изучава и разрађује (литературно и на самим примерима) тему стручне праксе; Израђује постављени задатак (обрађује тему стручне праксе). Припрема и предаје оверени дневник ¹ са обрађеном темом стручне праксе.	
Број часова , ако је специфицирано	90
Методе извођења Стручну праксу студенти обављају уз кординисани стручни надзор, помоћ и вођење од стране одговорног сарадника у наставној бази, у предузећу/установи у којој стручну праксу обављају, а у свему према Правилнику о обављању стручне праксе.	

¹Дневник стручне праксе потписом и печатом оверава одговорно лице у предузећу/установи где је практична настава реализована, чиме се потврђује редовно и активно ангажовање студента на стручној пракси.

Дневник стручне праксе може бити начињен и предат и у електронском облику. У том случају се издаје посебна потврда од стране одговорног лица у предузећу/установи где је практична настава реализована, чиме се потврђује редовно и активно ангажовање студента на стручној пракси.

Студијски програм: Економија, Гастрономија			
Назив предмета: ПОСЛОВНИ ПЛАН			
Наставник: др Јелена М. Јевтић, виши предавач			
Статус предмета: Обавезан/Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање знања из области планирања, разумевање теоријских и методолошких основа планирања, са тежњом да студенти савладају основне технике израде, примене и ажурирања пословног плана. Оспособљавање студената да разумеју: структуру и комплексност пословних планова, намену пословног плана, начине прикупљања информација, практичне проблеме у изради и разноликост пословних планова.			
Исход предмета Студенти ће стећи знања и вештине која ће им омогућити да у пракси, у конкретном предузећу, разумеју природу пословних проблема, да самопроцењују пословне идеје, анализирају економско окружење, прате раст и развој предузећа, примене одговарајуће методе и технике на основу којих могу припремити бизнис план као водич за успешно пословање.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Анализа процеса пословног планирања; Појам и релевантни аспекти бизнис плана; Намена и обим бизнис плана; Информације потребне за бизнис план (тржишне информације, финансијске информације); Израда и структура бизнис плана (формално незаобилазни делови бизнис плана, производни или оперативни план, маркетинг план, организациони план, процена ризика, финансијски план, додатак); Примена бизнис плана; Мерење прогреса, ажурирање и разлози пропасти бизнис плана. <i>Практична настава</i> На часовима аудиторних вежби темељно се разматрају поједине теме са програма предавања и у складу са њима студенти врше практичну израду пословног плана и излажу своје семинарске радове.			
Литература 1. Пауновић, Б., Зиповски, Д. Пословни план – водич за израду. Београд: ЦИД Економски факултет, 2013. 2. Ђорђевић Д., Анђић Ж., Увод у пословно планирање – бизнис план, Технички факултет Зрењанин, 2003. 3. Ђурић, З. Бизнис план малих и средњих предузећа. Београд: Београдска пословна школа, 2007. 3. Милићевић, В. Стратегијско пословно планирање. Београд: Факултет организационих наука, 2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и аудиторне вежбе на којима студенти активно учествују кроз дискусије и давање практичних решења заснованих на основним корацима из водича за израду пословног плана.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
колоквијум-и (два по 20 поена)	40	писмени испит	30
активност у току предавања	5		
активност у току вежби	5		
практичан рад: самостална израда пословног плана	20		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: БАНКАРСТВО			
Наставник: мр Ивана Б. Петровска, предавач			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Циљ предмета је да студенту пружи теоретска и практична знања из области комерцијалног и инвестиционог банкарства. Акценат је на техникама у банкарском пословању чије познавање квалификује студента за рад у банкама и другим финансијским организацијама почев од сектора платног промета, па до сектора управљања ризицима у банкарском пословању.			
Исход предмета Студент ће након савладаног градива предвиђеног планом и програмом моћи да разуме основе и улоге банкарског пословања на финансијском тржишту и биће оспособљен за обављање једноставнијих банкарских послова.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Банка као актер на финансијском тржишту. Финансијски и кредитни потенцијал банке. Банкарски кредитни, некредитни пласмани. Управљање пословањем банака. Управљање капиталом у банкама. Електронски новац и интернет банкарство. Међународно банкарство. <i>Практична настава</i> На часовима вежби детаљно се разматрају поједине теме са предавања и студенти излажу своје семинарске радове. Анализа примера из праксе, индивидуалне и групне презентације и дискусије.			
Литература 1. Матић Н., Банкарство, скрипта ВМПТШ - Шабац, 2019. 2. Тодоровић В., Управљање банкарским кризама, Економски факултет Крагујевац, 2015. 3. Душанић Ј., <i>Банкарство</i>, Београдска пословна школа, Београд, 2018. 4. Нићин Н., <i>Банкарство</i>, Београдска пословна школа, Београд, 2019. 5. Пушара К., <i>Међународне финансије</i>, Унивезитет БК, Београд, 2019.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и интерактивне аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
активност на вежбама	5		
семинарски рад	20		
колоквијум	35		

Студијски програми: Информационе технологије, Економија			
Назив предмета: ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ			
Наставник: др Благодар Р. Ловчевић, професор струковних студија			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање са техничко-технолошком проблематиком у пројектовању, изградњи и коришћењу инфор-мационих система. Оспособљавање студената за самосталан и тимски рад на пројектовању, изградњи и коришћењу информационих система заснован на моделирању реалног система.			
Исход предмета Студент ће стећи знања из области анализе и спецификације система, управљања пројектом, моделима развоја и пројектовања информационих система.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод (Дефиниција, Инжењерски процес пројектовања, Стандардизација у софтверском инжењерству). Модели развоја информационих система (Конвенционални модел. Прототипни модел. Инкрементални модел. Еволутивни модел. Вишеструко коришћење софтвера. Аутоматско генерисање софтвера. CASE алати). Пројектовање и развој информационих система: Спецификација система (Методе за анализу и спецификацију система. Структурна анализа. Објектно орјентисана анализа. Моделирање система). Пројектовање система (Структурно пројектовање. Објектно орјентисано пројектовање. Пројектовање корисничког интерфејса. Пројектовање базе података). Верификација и валидација система (Методе и технике за тестирање програма. Квалитет софтвера. Метрика софтвера). Управљање пројектом. (Активности управљања. Планирање пројекта. Процена потребних ресурса. Одржавање система. Обезбеђење квалитета система. Документовање система). Информациони подсистеми: Финансије, Производња, Одржавање опреме, Квалитет. <i>Практична настава</i> Обухвата примену различитих категорија CASE алата у различитим фазама пројектовања информационих система.			
Литература 1. Б. Ловчевић: Информациони системи, Висока медицинска и пословно-технолошка школа струковних студија, Шабац, 2016. 2. Б. Ловчевић: Базе података и информациони системи, практикум вежби, Висока медицинска и пословно-технолошка школа струковних студија, Шабац, 2015. 3. Б. Ловчевић, И. Вујанић, И. Јокић: Софтверско инжењерство и информациони системи, Висока медицинска и пословно-технолошка школа струковних студија, Шабац, 2014. 4. Јошанов Б., Тумбас П.: Софтверски инжењеринг, ВПШ, Нови Сад, 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, дискусије и практичне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	25
практична настава	10	усмени испит	25
семинарски рад	30		

Студијски програми: Инжењерски менаџмент, Економија, Гастрономија, Заштита животне средине			
Назив предмета: МЕНАЏМЕНТ ПРОЈЕКТА			
Наставник: др Никола Ђ. Јанчев, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан/Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање основних знања из области управљања пројектима.			
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да користе средства, методе и поступке за пројектовање и управљање пројектима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Пројекти – дефиниционе напомене. Циклус пројекта. Анализа изводљивост пројекта. Финансијска и економска анализа. Идентификација трошкова и користи. Вредновање трошкова и корист. Инвестициони критеријуми. Неизвесност и анализа осетљивости. Имплементација и мониторинг. Евалуација. <i>Практична настава</i> Израда анализа изводљивости. Финансијске и економске анализе. Утврђивање оправданости и користи. Структурирање основе за израду пројекта. Утврђивање метода и поступака за евалуацију и мониторинг пројекта.			
Литература 1. Ђуричић Д., Лончар Д.: Управљање помоћу пројекта, Економски факултет Београд, 2010. 2. Јовановић П.: Управљање пројектима, Висока школа за пројектни менаџмент, Београд, 2012. 3. Kerzner H.: Project Menagment, John, Willz and Sons, 2000.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, дискусије и практичне вежбе – задатке из финансијског менаџмента и рачуноводства.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	30
практична настава	5	усмени испит	40
семинарски рад	20		

Студијски програми: Информационе технологије, Економија			
Назив предмета: ЕЛЕКТРОНСКО ПОСЛОВАЊЕ			
Наставник: др Миодраг Б. Милићевић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан/Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање основних знања из области Е-пословања. Начин и врсте Е-пословања.			
Исход предмета Студент ће стећи основна знања из Е-пословања у разним областима: Е-трговина, Е-банкарство, Е-пословање у образовању, здравству, итд.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> ОСНОВИ Е-ПОСЛОВАЊА: Пословни системи (функције, организација, информациона структура). Електронско пословање (дефиниција, типови система електронског пословања). Модели електронског пословања (Ц2Б, Б2Б). Информационе технологије за подршку електронском пословању (комуникациона инфраструктура, серверска инфраструктура, клијентска инфраструктура, стандарди за размену података, софтверска архитектура, софтверске платформе, развојни системи и алати). Безбедност система електронског пословања (основе криптографије, дигитални сертификати, дигитални потписи, безбедност мреже, протоколи, размена порука, виртуелне приватне мреже, безбедност апликација). ТЕХНОЛОГИЈА Е-ПОСЛОВАЊА: Е-плаћање (Захтеви система плаћања, архитектура система плаћања, средства електронског плаћања – електронски новац – чекови – картице). Примери система е-пословања (Електронска трговина. Електронско банкарство. Електронско здравство. Електронско образовање). Прелазак на е-пословање (Глобални уговори и стандарди, међународна сарадња. Техничко окружење. Професионално оспособљавање). <i>Практична настава</i> Обухвата израду практичних примера система електронског пословања. Студенти самостално израђују семинарски рад.			
Литература 1. Урош Т., Електронско пословање, Београдска пословна школа, 2006. 2. Гледовић Б., Електронско пословање I, Висока пословна школа Ваљево, 2010. 3. Раденковић Б., Зракић М. Д., Богдановић З., Бараћ Д., Лабус А., Електронско пословање, ФОН, Београд, 2015. 4. Станкић Р., Електронско пословање, Београд, 2009. 5. Поцајт, В., Тосиц, Д.: Интернет пословање после 2000, ИНИ, Београд, 2003. 6. Deitel M.N., Deitel J.R., Nieto R.T.: Business and e-Commerce How to Program, Prentice Hall, 2000. 7. Станкић, Р., Гледовић, Б.: Електронско пословање, ВЕШ, Ваљево, 2004. 8. Милићевић М., Електронско пословање, ВТШ, Шабац, 2012. 9. Остала стручна литература везана за Е-пословање у трговини, банкарству, образовању, итд.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Предавања и лабораторијске вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	20	усмени испит	30
семинарски рад	20		

Студијски програм: Економија, Гастрономија			
Назив предмета: РЕВИЗИЈА И КОНТРОЛА ПОСЛОВАЊА			
Наставник: мр Ивана Б. Петревска, предавач			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање знања из области управљачког менаџмента неопходних за практичан будући рад у менаџменту предузећа, разумевање улоге ревизије и начина на који се ревизија спроводи.			
Исход предмета Студент ће стећи потпуно знање о пословању предузећа и вештину решавања конкретних проблема у пракси у циљу побољшања ефикасности пословања. Студент ће моћи да прати хронологију и методологију ревизије кроз уверавање о истинитости и објективности финансијских извештаја.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> АНАЛИЗА ПОСЛОВАЊА: Општа начела уредног књиговодства и билансирања. Теорија биланса. Анализа биланса (теоријске основе). Примењени аспекти (Анализа фактора производње). Примењени аспекти (анализа производње). Анализа биланса успеха. Анализа токова средстава. Анализа биланса стања. Политика биланса. Билансирање у условима инфлације. Извештај о пословању. РЕВИЗИЈА ПОСЛОВАЊА. Општеприхваћени ревизијски и рачуноводствени стандарди. Узорковање у ревизији. Статистичке методе у ревизији. Ревизија циклуса набавки и издатака. Ревизија производног циклуса. Ревизија циклуса финансирања и инвестиција. Ревизија синтетичких финансијских извештаја. Специфичне ревизије (јавни сектор и држава). Специфичне ревизије (финансијски сектор). <i>Практична настава</i> У оквиру вежби обрађују се поједине теме које су представљене у виду конкретног проблема које студенти обрађују кроз групне дискусије или самостално у својим семинарским радовима.			
Литература 1. Матић Н., Ревизија и контрола пословања, скрипта, ВМПТШ - Шабац, 2018. 2. Милојевић Д., Финансијска ревизија и контрола, Београдска пословна школа, 2006. 3. Мартић С., Контрола и ревизија, Економски факултет, Београд, 2016. 4. Цветковић Н., Павловић В.: Увод у анализу пословања, Мегатренд, 2020. 5. Цветковић Н., Анализа пословања предузећа, Мегатренд, 2019.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и аудиторне вежбе, уз активно учешће студената.			
Оцена знања(максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
активност на вежбама	5		
семинарски рад	20		
колоквијум	35		

Студијски програми: Инжењерски менаџмент, Економија			
Назив предмета: СТРАТЕГИЈСКИ МЕНАѢМЕНТ			
Наставник: др Никола Ђ. Јанчев, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање са нарастајућим променама у окружењу и начинима прилагођавања предузећа променама. Оспособљавање студената да препознају и анализирају шансе и опасности из окружења и исте доводе у везу са могућностима и слабостима предузећа и на тај начин дефинишу могући правци развоја предузећа. Припрема студената за стратегијско размишљање и деловање.			
Исход предмета Студент ће бити способан да дефинише визије и мисије пословног система, утврђивање циљева, пројектовање и препознавање алтернативних стратегија. Избор оптималних стратегија раста и развоја. Имплементирање и контрола одабраних стратегија.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријски приступ, појава и улога стратегије, Фокус стратегијског менаџмента, Карактеристике и значај стратегијског менаџмента, Процес стратегијског менаџмента; Димензије стратегијског управљања; појам садржај и карактеристике стратегијског менаџмента, стратегијска визија и циљеви, стратегије, стратегијске одлуке. Предвиђање као предпоставка стратегијског менаџмента, Анализа општег окружења, Анализа конкурентског окружења, Анализа предузећа; SWOT матрица, BPEST анализа, Бенчмаркинг, Портфолио концепт, Метод сценарија, Матрица анализе шанси и опасности, DELFI метод, Ланац вредности, Дефинисање мисије, Дефинисање визије, Дефинисање циљева, Пројектовање алтернативних стратегија, Избор оптималне стратегије; Елементи процеса имплементације стратегије, Стварање организационе структуре, Успостављање организационе културе, Операционализација циљева и алокација ресурса, Координација вођења имплементације стратегије, Контрола и ревизија стратегије; Концепт управљања променама, Модели за управљање променама, Увођење промена. <i>Практична настава</i> Учествовање у дефинисању и анализи проблема везаних за стратегије планирања, организовања вођења и контроле, као и у симулирању стратешког управљања у пословним системима.			
Литература 1. Милисављевић М., <i>Стратегијски менаџмент</i>, Економски факултет Београд, 2010. 2. Ђуричин Д., Јаношевић С., Каличанин Ђ., <i>Менаџмент и стратегије</i>, Економски факултет, Београд, 2011. 3. Тодоровић Ј., Ђуричин Д., Јаношевић С., <i>Стратегијски менаџмент</i>, Институт за тржишна истраживања Београд, 1998. 4. Милисављевић М., <i>Основи стратегијског менаџмента</i>, друго издање, Мегатренд, Београд, 1999.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања и аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	10	усмени испит	20
семинарски рад	40		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: ПОНАШАЊЕ ПОТРОШАЧА			
Наставник: др Јелена М. Јевтић, виши предавач			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Циљ предмета је проучавање потрошача као појединаца и као члана заједнице, са тежњом да се открију фактори који утичу на његово понашање у различитим ситуацијама куповине. Истраживање и изучавање понашања потрошача пре, за време и након куповине омогућава развијање маркетинг стратегија. Како све маркетинг активности почињу и завршавају се са потрошачима, тако је од изузетне важности поставити праве методе помоћу којих се може прогноzirати могуће понашање постојећих и потенцијалних потрошача и њима прилагодити маркетинг стратегију конкретног предузећа. Успех маркетинг стратегије мери се степеном у којем су потрошачи задовољни купљеним производом/услугом.			
Исход предмета Стечена теоријска и апликативна знања оспособљавају студенте не само да идентификују кључне факторе понашања потрошача, већ и да предвиде одлуке које ће потрошач донети у процесу куповине. Савладавањем садржаја овог предмета студенти ће моћи да идентификују мотиве и потребе, анализирају интерне и екстерне факторе од утицаја на потрошача и последично примене стечена знања за креирање маркетинг стратегија и обезбеђења сатисфакције и лојалности потрошача. Данас се успех предузећа на тржишту не може замислити без познавања понашања потрошача.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Потрошач у маркетинг истраживању; Истраживање потреба и мотива потрошача; Детерминанте понашања потрошача; Социолошке детерминанте понашања потрошача; Одлучивање потрошача о куповини; Мотиви и понашање пословног купца; Конзументизам и заштита потрошача; <i>Практична настава</i> Вежбе, решавање и презентација примера из праксе, дискусије, појединачни и групни рад студената на анализи студија случаја, одбрана семинарских радова, други облици наставе			
Литература 1. Маричић Б., Понашање потрошача, Београд: ЦИД Економски факултет, 2011. 2. Ковач-Жнидершић Р., Марић Д., Друштвене детерминанте понашања потрошача, Економски факултет Суботица, 2007.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методe извођења наставе Настава се изводи кроз предавања, аудиторне вежбе на којима студенти активно учествују кроз дискусије и давање практичних решења заснованих на бројним примерима који су везани за основна поглавља из наведене литературе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	30
активност на вежбама	5		
колоквијум-и (два по 20 поена)	40		
семинарски рад	10		
студија случаја, пројектни задатак	10		

Студијски програм: Економија			
Назив предмета: ЦАРИНСКО И ДЕВИЗНО ПОСЛОВАЊЕ			
Наставник: др Небојша М. Матић, професор струковних студија			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Основни циљ је да студенти стекну основна знања из области царинског система и делова девизног и пореског система који се остварују у царинском пословању.			
Исход предмета Студент ће стећи знања о основним обележјима и карактеристикама царинског и девизног система, врстама и облицима царинских и девизних послова, инструмената и средстава плаћања, обука са техникама у обављању девизних послова.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Спољнотрговинска размена. Царињење робе и царински поступак. Инструменти царинског система. Царинско пословање и примена одредаба спољнотрговинског и девизног система. Функционисање царинске службе. Девизно пословање. Међународни платни промет. Средства плаћања у девизном пословању. Финансијска документа у међународном плаћању. <i>Практична настава</i> На часовима вежби детаљно се разматрају поједине теме са предавања и студенти излажу своје семинарске радове. У оквиру часова вежби организују се посете Управи Царина и шпедитерским компанијама.			
Литература 1. Матић Н., Царинско и девизно пословање, скрипта ВМПТШ - Шабац, 2019. 2. Јеринић Д., <i>Царински систем Србије</i>, Београдска пословна школа, Београд, 2018. 3. Јеринић Д., <i>Модернизација царинске службе</i>, Београдска пословна школа, Београд, 2018. 4. Бјелић П., Међународна трговина, Економски факултет, Београд, 2008. 5. Козомара Ј., Спољно трговинско пословање, Институт за економску дипломатију, Београд, 2005. 6. Алексић М., <i>Девизни систем и девизно пословање</i>, Институт за спољну трговину, Београд 2020.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Настава се изводи кроз предавања и интерактивне аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
активност на вежбама	5		
семинарски рад	20		
колоквијум	35		

Студијски програми: Економија			
Назив предмета: ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА			
Наставник: др Слободан З. Ненадовић, професор струковних студија			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Нема услова			
Циљ предмета Циљ предмета је развијање научних сазнања, практичних способности и вештина у тумачењу и примени правних правила у области заштите права потрошача, посебно у домену покушаја нарушавања или ограничавања овог права. Посебан акценат ставља се на уважавање интереса потрошача применом и поштовањем начела која важе, сагласно правилима о заштити потрошача ЕУ, а која смо имплементирали и у наше законодавство из ове области. Крајњи циљ је овладавање специфичним правним вештинама у систему заштите права потрошача као нове и перспективне гране права.			
Исход предмета Очекује се да савладавањем предмета студент може да: разуме структуру и разлоге настанка права потрошача као и међународних стандарда у овој области; развије способност аналитичког приступа правним проблемима, као и да понуди критичке и аналитичке одговоре у делу који се односи на питања информисаности, сигурности, као и начинима за остваривање ових права у сегменту заштите потрошача; развије способност да компетентно и научно аргументовано дискутује, истражује и презентује резултате свог научног рада, стечена знања примени у пракси.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам потрошача, њихове потребе, врсте и класификације; Правни положај у нашој земљи; Основна права потрошача; Заштита потрошача (конзумеризам, заштита потрошача у Европској унији), Организације за заштиту интереса потрошача; Стратегија заштите потрошача; Закон о заштити потрошача (заштита живота, здравља и сигурност потрошача, заштита економских интереса потрошача, посебни облици заштите потрошача у области услуга, типски уговори, информисање и образовање потрошача, накнада штете, национални програм и субјекти заштите, надзор, привредни преступи и прекршаји. <i>Практична настава</i> Вежбе, практични примери, часови семинара (презентација и дискусија семинарских радова студената), индивидуалне консултације, истраживачки пројекти студената.			
Литература 1. Тањевић Н., Заштита потрошача у туризму, Висока туристичка школа струковних студија, Београд 2007. 2. Закон о заштити потрошача („Сл.гласник РС“, бр. 62/2014, 6/2016- др. закон и 44/2018- др. закон) 3. Јовановић Zattila М., Право потрошача, Правни факултет Ниш, 2013. 4. Мићовић М., Заштита права потрошача, Крагујевац, 2009. 5. Стратегија заштите потрошача за период 2019-2024.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, колоквијуми, консултације, рад у малим групама студената, презентације, интерактивна дискусија у вези са презентацијом и практичним примерима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум 1	20		
колоквијум 2	20		

Студијски програми: Гастрономија, Економија, Инжењерски менаџмент			
Назив предмета: МЕНАЏМЕНТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА			
Наставник: др Дејан Ж. Грујић, професор струковних студија			
Статус предмета: Обавезан/Изборни			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Стицање стручних знања из области планирања, обезбеђивања, обуке и мотивације кадрова, као и вештина потребних за тимски рад при реализацији пословних пројеката.			
Исход предмета По завршеном предмету студенти ће стећи основна знања и вештине у управљању људским ресурсима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ КАДРОВА: Привредна друштва и људски ресурси. Основе управљања људским ресурсима. Планирање потреба за кадровима. Регрутовање кадрова. Селекција, избор и пријем кадрова у процесима рада. Обука кадрова. Напредовање и развој кадрова. УПРАВЉАЊЕ КАДРОВИМА: Мотивација, комуникација и активирање запослених. Управљање конфликтима запослених. Иновације и људски ресурси. Тимски рад. <i>Практична настава</i> На аудиторним вежбама се анализирају и решавају конкретни проблеми из области управљања кадровима. У оквиру вежби организује се обилазак значајнијих привредних друштава која упошљавају већи број радника.			
Литература 1. Богићевић Б., Менаџмент људских ресурса, Економски факултет Београд, 2004. 2. Станковић М., Менаџмент људских ресурса, Висока пословна школа Ваљево, 2009. 3. Вујућ, Д.: Менаџмент људских ресурса и квалитета, Центар за примењену психологију, Београд, 2000. 4. Пржуљ, Ж.: Менаџмент људских ресурса (скрипта), Факултет „Браћа Карић”, Београд, 1999. 5. Петровић, М.: Управљање развојем кадрова, ФОН, Београд, 1998. 6. Даниел, А. W., Воицх, Д. Јр.: Менаџмент, процес, структура и понашање, Грмеч, Београд, 1994.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Предавања, аудиторне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
практична настава	5	усмени испит	35
семинарски рад	20		

Студијски програми: Инжењерски менаџмент; Заштита животне средине; Економија; Прехрамбена технологија			
Назив предмета: ОСНОВИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ			
Наставник: мр Славица В. Илић, предавач			
Статус предмета: Обавезан/Изборни			
Број ЕСПБ:7			
Услов: Нема предуслова			
Циљ предмета Упознавање студената са основним елементима животне средине, узроцима и последицама загађивања, заштитом и унапређењем животне средине.			
Исход предмета По завршеном предмету студенти ће стећи основна теоријска знања везана за проблематику заштите животне средине, облике загађења и утицај процесне индустрије и људског деловања на животну средину. Ова знања представљају теоријску основу за инжењерске курсеве на даљим студијама.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Еколошки оквир живота: основне одлике животне средине; односи организама и животне средине; основне сфере Земље; еколошки односи исхране; кружење материје у природи. Глобално угрожавање и загађивање животне средине. Загађивање ваздуха, вода и земљишта. Отпад. Бука и вибрације. Јонизујуће и нејонизујуће зрачење. Последице загађивања животне средине. Заштита ваздуха, вода и земљишта од загађивања. Обнова земљишта. Мере за сузбијање буке и вибрација. Заштита од јонизујућег и нејонизујућег зрачења. Коришћење савремених информационих технологија у области заштите животне средине. Одрживи развој. Национална стратегија одрживог развоја Републике Србије - основни елементи, циљеви и могућности реализације. Образовање за заштиту животне средине. <i>Практична настава</i> Анализа технолошких процеса у циљу смањења ризика по животну средину, с обзиром на минимизацију отпадних материја и ослобођене енергије, односно спречавање деградације и угрожавање животне средине. У оквиру практичних вежби организују се и посете индустријским постројењима, како би се студенти директно упознали са изворима загађујућих материја и могућностима њиховог смањења у циљу заштите животне средине.			
Литература 1. Илић, С.: Заштита животне и радне средине, скрипта, ВТШ, Шабац, 2008. 2. Ђармати, Ш., Веселиновић, Д., Гржетић, И., Марковић, Д.: Животна средина и њена заштита, Факултет за примењену екологију, Београд, 2008. 3. Николић, Д.: Заштита животне средине, РМФ, Косовска Митровица, 2001. 4. Енциклопедија Животна средина и одрживи развој – Књига тачних одговора, Ecolibri, Београд, 2003. 5. Шећеров Соколовић, Р., Соколовић С., Инжењерство у заштити околине, Технолошки факултет у Новом Саду, Нови Сад, 2002.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Предавања, аудиторне вежбе, практичне вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	40
практична настава	10	усмени испит	30
тестови	10		

Студијски програм: Економија	
Назив предмета: СТРУЧНА ПРАКСА ЕКН 2	
Наставник задужен за организацију стручне праксе: др Јелена М. Јевтић, виши предавач	
Број ЕСПБ: 3	
Услов: Реализована Стручна пракса ЕКН 1	
Циљ Програм стручне праксе конципиран је тако да се кроз реализацију програмских практичних задатака у конкретним пословним системима успешно оствари спој теоријског и практичног рада. Упознавање студената са организацијом у којој се обавља стручна пракса. Оспособљавање за рад у предузећу/установи кроз непосредну примену теоријских знања и вештина у радном процесу и повезивање усвојених теоријских знања са непосредним процесом. Развијање одговорности за самостални рад и смисла и склоности за рад у тиму, односно, организацији.	
Очекивани исходи Да студент, када положи испит, буде у стању да стечена теоријска знања примењује у пракси; по запошљавању, лако и брзо укључи у радни процес; са лакоћом комуницира са другим запосленим; проактивно, самостално или у тиму, учествује у решавању економске проблематике; доноси самостално квалитетне одлуке.	
Садржај стручне праксе Студент у радно време долази у предузеће/установу и поштујући мере радне дисциплине, изводи предвиђене активности које су описане као циљ предмета. У току извођења стручне праксе студент се упознаје са организацијом предузећа у којој обавља праксу. Тематска подручја за увођење студената у програмске задатке и пројекте практичног карактера: 1. Пословање са хартијама од вредности, 2. Примењено банкарско пословање, Електронско пословање и електронски бизнис 3. Примењено осигурање, Правни положај друштва осигурања, Животно и неживотно осигурање, 4. Књиговодствени систем предузећа, Документовање пословних активности, вођење пословних књига, рачуноводствени извештаји и информисање (на конкретним примерима). Детаљно се упознаје са карактеристичном проблематиком из које потиче тема коју обрађује на стручној пракси; Изучава и разрађује (литературно и на самим примерима) тему стручне праксе; Израђује постављени задатак (обрађује тему стручне праксе). Припрема и предаје оверени дневник ² са обрађеном темом стручне праксе.	
Број часова, ако је специфицирано	90
Методе извођења Стручну праксу студенти обављају уз координисани стручни надзор, помоћ и вођење од стране одговорног сарадника у наставној бази, у предузећу/установи у којој стручну праксу обављају, а у свему према Правилнику о обављању стручне праксе.	

²Дневник стручне праксе потписом и печатом оверава одговорно лице у предузећу/установи где је практична настава реализована, чиме се потврђује редовно и активно ангажовање студента на стручној пракси.

Дневник стручне праксе може бити начињен и предат и у електронском облику. У том случају се издаје посебна потврда од стране одговорног лица у предузећу/установи где је практична настава реализована, чиме се потврђује редовно и активно ангажовање студента на стручној пракси.

Студијски програми: Заштита животне средине, Информационе технологије, Инжењерски менаџмент, Гастрономија, Економија, Фармација, Прехрамбена технологија			
Назив предмета: ПРЕДМЕТ ЗАВРШНОГ РАДА			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ:4			
Услов: Положени сви испити предвиђени студијским програмом			
Циљеви: Систематизација теоретских и практичних знања стечених на студијском програму и на стручној пракси кроз које студент усваја начине доношења практичних одлука. У оквиру Предмета завршног рада циљ је да студент: стекне најновија сазнања из одређене области, примени познавање система за претраживање иностраних и домаћих база података и литературе у електронском и штампаном облику.			
Очекивани исходи: Оспособљеност за примену стечених теоретских знања и вештина са студијског програма кроз практичну примену за решавање конкретних проблема. Оспособљеност за планирање, организовање и спровођење стручног пројекта који задовољава конкретне почетне циљеве. Студенти ће бити оспособљени за истраживање у оквиру професије, са свим елементима који су потребни: формулисање теме, преглед литературе, израда методологије рада, поступак прикупљања података, писање извештаја. После обављеног прегледа литературе студент ће овладати знањима и стећи компетенције потребне за самосталан рад у одређеној области, упознаће се са одређеном облашћу стручне дисциплине кроз детаљнију разраду једне теме из дате области и биће оспособљен за самосталан истраживачки рад у изабраној области.			
Општи садржаји: Право да бира Предмет завршног рада студент стиче након уписа завршног (шестог) семестра, на студијском програму на који је уписан. Предмет завршног рада формира се појединачно у складу са потребама и облашћу која је обухваћена задатом темом завршног рада. Студент проучава стручну литературу, стручне и дипломске радове студената који се баве сличном тематиком, врши анализе у циљу изналажења решења конкретног задатка који је дефинисан задатком завршног рада. Предмет завршног рада се израђује из стручног или стручно-апликативног предмета на датом студијском програму који студент похађа, али укључује знања и вештине из више предмета. Студент одабира наставника за овај предмет који је ментор Предмета завршног рада, а касније и завршног рада. У договору са ментором (наставником) студент из дате области бира тему у оквиру које ће се бавити претраживањем литературе за одабрани проблем стручног истраживања. Ментор прати рад студента у свим фазама стручно-истраживачког рада студента: Предмета завршног рада и завршног рада. Предмет завршног рада подразумева почетна теоретска истраживања у области, након чега се дефинишу проблематика и циљеви завршног рада. Предмет завршног рада у зависности од научног поља истраживања може да буде поткрепљен практичним радом или експериментом, што подразумева планирање експеримента, прикупљање, обраду и анализу података, као и креирање писане комуникације уз надзор ментора.			
Методе извођења: Претраживање литературе које се обавља, представља самостала рад студента и усмеравањем је од стране ментора. Методе: индивидуални и менторски рад. Студент је дужан да током стручно-истраживачког рада у оквиру Предмета завршног рада сачини извештај у форми семинарског рада.			
Број часова, ако је специфицирано			30
Оцена (максимални број поена 100)			
Семинарски рад	50	Усмени део испита	50

Студијски програми: Заштита животне средине, Информационе технологије, Инжењерски менаџмент, Гастрономија, Економија, Фармација, Прехрамбена технологија			
Назив предмета: ЗАВРШНИ РАД			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: успешно обављен стручно-истраживачки рад у оквиру Предмета завршног рада			
Циљеви завршног рада: Да студент уз координацију са ментором спроведе поступак израде завршног рада и упозна методологију писања стручног рада. У зависности од избора теме циљ је да студент примени одговарајућа различита знања и вештине усвојене кроз савладане предмете, експериментална и истраживачка знања како би дошао до потребних резултата као и да покаже способност да остварене резултате прикаже и саопшти на јасан и прегледан начин, у прописаној форми.			
Очекивани исходи: Студенти ће бити оспособљени за истраживање у оквиру изабране области, са свим елементима који су потребни: писање завршног рада и усмена презентација резултата рада. Израдом и одбраном завршног рада студенти који су завршили студије треба да буду способни да решавају реалне проблеме из праксе као и да наставе школовање уколико се за то одреде. Компетенције укључују, пре свега, развој способности критичног мишљења, способности анализе проблема, синтезе решења, предвиђање понашања одабраног решења са јасном представом шта су добре а шта лоше стране одабраног решења. Свршени студенти имају и способност решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака. Посебно је важна способност повезивања основних знања из различитих области и њихова примена. Свршени студенти су оспособљени за интензивно коришћење информационо-комуникационих технологија. Свршени студенти овог нивоа студија поседују компетенцију за примену знања у пракси и праћење и примену новина у струци, као и за сарадњу са локалним социјалним и међународним окружењем.			
Општи садржаји: Студент који је положио све испите, урадио семинарске радове и извршио друге обавезе предвиђене наставним планом и програмом студија и после успешно завршеног Предмета завршног рада приступа изради и одбрани завршног рада. Завршни рад се израђује из предмета који је изабран за Предмет завршног рада. Ментор Предмета завршног рада је ментор и завршног рада студента. Ментор је активан учесник у свим фазама израде завршног рада. Завршни рад је самостална активност студента под вођством ментора (наставника) који је претходно усмеравао студента у току Предмета завршног рада. Током реализације и припреме завршног рада, ментор у договору са студентом врши избор теме истраживања, даје потребна објашњења у циљу лакшег разумевања материје, анализе и обраде стручне литературе и резултата истраживања у циљу квалитетне припреме за израду и одбрану завршног рада. Рад укључује почетна теоретска истраживања обављена у оквиру Предмета завршног рада из изабране области, након чега се дефинишу проблематика и циљеви завршног рада. Потом се приступа решавању проблема дефинисаног у циљевима самог рада. Након обављеног истраживања, студент припрема завршни рад у прописаној форми која садржи следећа поглавља: Увод, Циљ рада, Теоријска истраживања, Експериментална истраживања (Практичан рад), Резултати и дискусија, Закључак и Преглед коришћене литературе. Након завршеног рада, студент предаје писану верзију рада. Након провере испуњености услова по процедури (Правилник о завршном раду који је усвојило Наставно-стручно веће установе), студент приступа усменој презентацији и одбрани завршног рада пред комисијом састављеном од најмање три члана. Одбрана завршног рада је јавна.			
Методе извођења: Израду завршног рада студент обавља самостално, уз стручни надзор и усмеравање од стране ментора. Комплетна процедура, од избора теме завршног рада, до одбране завршеног рада прописана је Правилником о завршном раду који је усвојило Наставно веће установе. Методе: менторски, интерактивно, практично, лабораторијски и индивидуални рад.			
Број часова, ако је специфицирано			45
Оцена (максимални број поена 100)			
Израда завршног рада и предат рад у штампаном облику	50	Излагање завршног рада	30
		Одговори на постављена питања комисије	20